

HØGSKOLEN
I SØR-TRØNDELAG

Studieplan for videreutdanning i

Arbeid med

barn med psykisk syke foreldre

15 studiepoeng

Godkjent avdelingsstyret AHS 04.05.05

Etableringstillatelse godkjent av avdelingsstyret AHS

Revidert utgave godkjent i avdelingsstyret AHS 20.09.05

Revidert utgave godkjent av dekan 26.02.07

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
2	Mål for studiet	4
3	Målgruppe og opptakskrav	4
3.1	Målgruppe	4
3.2	Opptakskrav	4
4	Studiekvalitet	5
4.1	Evaluering av studiet	5
5	Faglig innhold og organisering av studiet	5
5.1	Oversikt over faglig innhold i studiet	5
5.2	Oversikt over hovedemner, delemner og studiepoengfordeling	5
6	Studieform og læringsaktivitet	6
6.1	Forelesninger	6
6.2	Egenstudier	6
6.3	Skriftlig arbeid	6
6.4	Refleksjonsgrupper	6
6.5	Arbeid i gruppe	6
7	Vurderingsordninger	6
7.1	Tilstedeværelse	6
7.2	Eksamen	7
7.2.1	Mappevurdering 15 studiepoeng	7
8	Litteratur/kilder	7

1 Innledning

Stortingsproposisjon nr. 63 (1997-1998): *Opptrappingsplanen for psykisk helse*, beskriver at psykisk helsearbeid i større grad enn tidligere skal ivaretas innen førstelinjetjenesten i kommunene. Som et resultat av dette, etterspørres fra kommunene økt kunnskap om psykiske vansker hos både barn og voksne og handlingskompetanse i møtet med barn og voksne med psykiske vansker.

Et av områdene som har fått økt oppmerksomhet de senere år, er barn av psykisk syke. Organisasjonen Voksne for barn gjennomførte i samarbeid med fylkesmennene et tverrfaglig *Opplæringsprogram for barn av psykisk syke* i kommunene (2000-2002). Vi har etter dette fått flere forespørsler om opplæring innen temaet.

Studieplanen er utviklet i dialog med Regionsenter for barn og unges psykiske helse i Midt-Norge (RBUP) og Trondheim kommune.

Fordi studiet tar sikte på å være et tilbud til yrkesgrupper med ulik bakgrunn og ulike behov, har vi lagt stor vekt på at den skal kunne fungere fleksibelt. Studiet gir også grunnlag for å kunne gå videre i opplæring for å drive barnegrupper.

2 Mål for studiet

Den overordnede målsettingen med utdanningen er å gi økt kunnskap om temaet *barn av psykisk syke*; forekomst, konsekvenser av å vokse opp med psykisk sykdom i familien og hvilke tiltak som kan være aktuelle å iverksette for å forebygge og behandle skadevirkninger.

Handlingskompetanse; hvordan forholde seg til barn og foreldre, vil være sentralt i utdanningen. Målet er at ansatte som møter familier hvor en forelder har psykiske plager, skal få en grunnleggende trygghet i å møte både foreldre og barn med åpenhet. Slik skal en sammen med familien kunne komme fram til mulige og nødvendige tiltak uansett hvor i systemet en jobber.

Studiet vil også fokusere på nødvendigheten av *tverrfaglig samarbeid og organisatoriske strukturer* for opprettholdelse og videreutvikling av nyervervet kompetanse.

3 Målgruppe og opptakskrav

3.1 Målgruppe

Målgruppe er alle som i sitt daglige arbeid møter barn og/eller voksne fra barnefamilier hvor en eller begge foreldre har psykiske plager. Studieplanen retter seg primært mot ansatte i kommunene innen barnehage, skole, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), helsetjeneste, barnevern/statens barne- og familievern og er også aktuell for ansatte innen psykisk helsearbeid for barn og voksne.

3.2 Opptakskrav

Utdanningen er en videreutdanning og krever minimum bachelorgrad innen helse- og sosialfag, pedagogikk eller tilsvarende. For deltakere som ikke ønsker å ta eksamen, kan dette kravet fravikes, og de får kursbevis.

4 Studiekvalitet

4.1 Evaluering av studiet

Evaluering er et viktig bidrag for å sikre studiekvalitet og utvikling av studiet. Hver samling vil bli evaluert av studentene i forhold til form, innhold og relevans.

5 Faglig innhold og organisering av studiet

5.1 Oversikt over faglig innhold i studiet

Studiet tilsvarer 15 studiepoeng og har et pensum på ca 1000 sider. Det strekker seg over ett semester med tre samlinger á tre dager.

Studiet vil gi en innføring i hvordan det kan være å være barn i en familie hvor en eller begge foreldre har psykiske plager, og hvordan foreldre med psykiske plager mestrer foreldrerollen. Teori og forskning omkring temaet vil danne grunnlag for undervisningen. Studiet vil omfatte mulige forebyggende og behandlende innsatser overfor barna og deres familier. Samtaler med barn i vanskelige livssituasjoner vil være et viktig tema, likeledes gruppearbeid med barn.

Tverrfaglig og tverretattlig samarbeid vil bli drøftet og problematisert. Temaene er samlet under tre hovedemner:

5.2 Oversikt over hovedemner, delemner og studiepoengfordeling

Hovedemne	Delemner	Studiepoeng
Hovedemne 1 Å vokse opp hos foreldre med psykiske vansker	Konsekvenser av spesifikke voksenproblemer	
	Konsekvenser for familieliv og samspill	
	Barns tilpasningsmønstre og reaksjoner	
	Langsiktige utviklingskonsekvenser	
	Resilience – individ og nettverk	
	God omsorg tross problemer?	Sum 4
Hovedemne 2 Handlingskompetanse og strukturerte tiltak	Barns opplevelser – historier fra virkeligheten	
	Anvendt gruppeteori med barne-grupper	
	Nettverkstilnærming	
	Personlig ferdighet og utviklingsutfordring	
	Å snakke med barn om følelser og familie	
	Barnegrupper som tiltak	
	Å snakke med belastede foreldre om barna	
	Barnas Time som tiltak i voksenpsykiatri	
	Alders-spesifikk sårbarhet hos barn	
	Beardslee-tiltaket	
	Familietilnærming rundt belastede foreldre	Sum 7
Hovedemne 3 Differensiering og organisering av tiltak	System-struktur og tverrfaglig samarbeid	
	Implementerings-strukturer og kvalitetsikring	
	Utfordringer i eget system og hverdag	Sum 4
	SUM	15

6 Studieform og læringsaktivitet

Det legges vekt på studieformer og læringsaktiviteter som knytter sammen deltakernes praksiserfaringer med teori. Studiet består av forelesninger, gruppearbeid, oppgaveskriving og litteraturstudier. Studentene vil få anledning til å legge fram kasusmateriale fra egen praksis i refleksjonsgrupper.

6.1 Forelesninger

Det vil bli minimum fire timer forelesning hver dag under samlingene.

6.2 Egenstudier

Det forutsettes egenaktivitet mellom samlingene i form av for eksempel litteraturstudier, oppgaveskriving, kasusbeskrivelser, refleksjonsnotater og lignende.

6.3 Skriftlig arbeid

Skriftlig arbeid gjennom studiet består av:

- Individuell skriftlig hjemmeoppgave, med lengde 10 sider +/- 2 sider.
- Tre refleksjonsnotat, ett fra hver samling.
- Ett sammenbindende mappenotat.

6.4 Refleksjonsgrupper

Det vil bli arbeid i refleksjonsgrupper ved hver samling. Temaer for arbeidet i refleksjonsgruppene kan ha utgangspunkt i forelesning, litteratur eller i materiale som studentene selv legger fram. Det skrives refleksjonsnotater fra arbeidet i gruppene.

6.5 Arbeid i gruppe

Studentene arbeider i grupper under samlingene, og også mellom samlingen dersom dette er mulig.

7 Vurderingsordninger

Vurderingsordningene er utarbeidet for å gi student og Høgskole fortløpende informasjon om studentens faglige og personlige utvikling, studieforløp og -framgang, samt utdanningens kvalitet. Hensikten med vurderingsordningene er å sikre brukere, pårørende og offentlighet at studenten har tilegnet seg de kunnskaper og ferdigheter som studieplanen forutsetter.

Vurderingsordningene er utarbeidet med utgangspunkt i

- Gjeldende Lov om universiteter og høyskoler
- Gjeldende Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Gjeldende reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved Avdeling for helse- og sosialfag/Avdeling for sykepleie

7.1 Tilstedeværelse

Studenter som skal avlegge eksamen, må oppfylle krav om tilstedeværelse i undervisningen, jfr. gjeldende "Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved Avdeling for helse- og sosialfag/Avdeling for sykepleie.

7.2 Eksamen

I følge Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør- Trøndelag kan eksamen være: ”skriftlig eksamen, muntlig eksamen, prosessvurdering underveis i emnet, presentasjon av praktisk oppgave, demonstrasjon av individuell ferdighet, bedømmelse av studentarbeider samlet i mapper, prosjektrapport, presentasjon av prosjekt, rapport over laboratoriearbeid eller praksisstudier”.

Ved eksamen benyttes bokstavkarakterer fra A til F, der A er beste og E dårligste ståkarakter, mens F gis ved ikke bestått. Vurderingene kan også graderes med karakterene Bestått og Ikke bestått (jf eksamensforskriften § 10).

Studiet har følgende eksamener:

7.2.1 Mappevurdering

15 studiepoeng

Eksamen består av en vurderingsmappe som skal innleveres til en fastsatt tidsfrist. Mappen skal inneholde hjemmeoppgaven og to refleksjonsnotater som studenten selv velger ut blant de tre refleksjonsnotatene som er skrevet på bakgrunn av samlingene og arbeidet i refleksjonsgruppene. Vurderingsmappen presenteres og vurderes av studenten gjennom et skriftlig notat.

Forutsetninger for å framstille seg til eksamen:

Studenten må ha oppfylt tilstedeværelse, jfr. pkt. 7.1.

Vurderingsuttrykk:

Bokstavkarakterer fra A til F, der A er beste og E dårligste ståkarakter, mens F gis ved ikke bestått.

8 Litteratur/kilder

Litteratur/kilder tilsvarer ca. 1000 sider. Litteratur er spesifisert i vedlegg.